

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 04/2016

Àmbit social

Pauta de correcció

***Nota per al corrector:* A les respostes obertes s'ha de valorar, a més del contingut, la claredat expositiva, la redacció, l'argumentació i la coherència del discurs.**

Activitat 1

[25 punts]

Un grup musical català, els “Pets de cabra”, tenen previst fer un seguit d’actuacions per tot Catalunya. Aquests són els dies i els llocs on actuaran:

Gira 2016

19 d’octubre	Manresa
25 d’octubre	Barcelona
15 de novembre	Sabadell
16 de novembre	Girona
24 de novembre	Lleida
18 de desembre	Tarragona
20 de desembre	Tortosa
22 de desembre	Figueres
31 de desembre	Vielha

1. Situeu al mapa les ciutats on actuaran, tot seguint l’exemple. [4 punts]

Imatge adaptada de *d-maps* [en línia] <http://d-maps.com/pays.php?num_pay=560&lang=es>

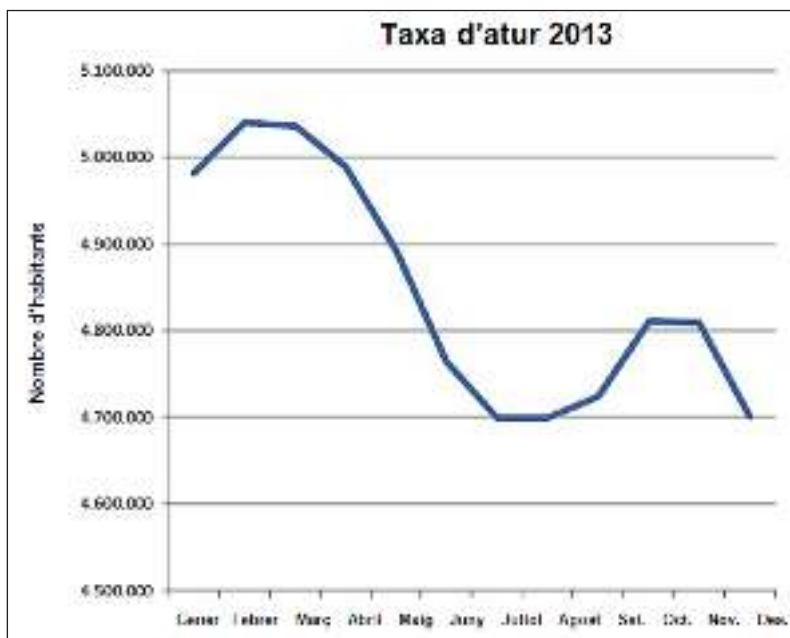
5. Com serà el temps aquell dia a la costa barcelonina? [1 punt]

Plujós amb núvols

6. Com serà el temps aquell dia a la depressió Central? [1 punt]

Ennuvolat

Aquí teniu un gràfic sobre l'atur a Espanya durant l'any 2013. Després d'analitzar-lo contesteu les preguntes:

Imatge adaptada d'un article de Borja CAÑETE. «Evolución de la tasa de paro 2015». Rankia: Comunidad financiera [en línia]. (5 gener 2015)

7. Quin tipus de gràfic és? [0,5 punts]

Gràfic lineal

8. Descriviu la informació que ens dóna. [2 punts]

La resposta hauria d'anar en aquesta línia:

És un gràfic que ens informa sobre la taxa d'atur durant l'any 2013, mes a mes.

Els primers mesos de l'any, l'atur se situa per sobre dels 5 milions; a partir de març observem una forta baixada, de manera que s'arriba als 4,7 milions d'aturats; després torna a pujar lleugerament fins acabar, a finals d'any, amb els 4,7 milions registrats en els mesos d'estiu.

9. A partir de quin mes l'atur comença a baixar? [0,5 punts]

A partir de març

10. Quins són els mesos amb menys taxa d'atur? Per què? [2 punts]

Els mesos de juliol i agost. A l'estiu es generen llocs de treball a causa de la forta arribada de turistes.

Si es fa referència al fet que al desembre també hi ha una baixada de l'atur a causa de la campanya nadalenca, la resposta es considerarà correcta; amb la primera part, però, la resposta ja es dona per bona.

Una de les conseqüències lligades directament a l'atur és l'emigració. Aquí teniu un mapa sobre la immigració mundial.

Imatge adaptada de *d-maps* [en línia] <http://d-maps.com/pays.php?num_pay=192&lang=es>

11. Marqueu amb una creu (X) les 5 àrees d'atracció d'immigrants pintades de blau al mapamundi. [2,5 punts: 0,5 per cada resposta correcta; es restaran 0,25 punts per cada resposta incorrecta]

Amèrica del Sud	
Estats Units	X
Austràlia	X
Sud-est asiàtic	
Europa Oriental	
Europa Occidental	X
Àfrica del Sud	
Japó	X
Aràbia Saudí	X

Llegiu aquest text sobre immigració mundial i contesteu les preguntes.

Al segle XIX, nou de cada deu emigrants internacionals eren europeus. En els nostres dies, el nombre de països que nodreixen sistemàticament i significativament els fluxos migratoris internacionals supera el centenar. Als més veterans se sumen constantment altres nous, com Ucraïna, Bolívia o Nepal. La Xina, l'Índia o el Vietnam mostren una decidida tendència a augmentar la seva participació com a països emissors d'emigrants.

En uns altres, s'intensifica la doble condició d'immigrants i emigrants. Fins i tot podem parlar de països de trànsit, una tercera categoria en forta expansió que és en si mateixa reflex dels obstacles que s'oposen a la lliure circulació.

Però en l'actualitat i de manera freqüent podem afirmar que gairebé tots els països són alhora receptors, emissors i de trànsit.

Text adaptat de Joaquín ARANGO. «Las migraciones internacionales en un mundo globalizado». Universitat Complutense de Madrid [en línia] (2007)

12. Com definiríeu “país emissor d'emigrants”? [0,5 punts]

El país del qual un contingent gran de persones se'n va, normalment per aconseguir feina o trobar-ne una de millor.

13. Com definiríeu “país receptor d'emigrants”? [0,5 punts]

El país que rep un contingent gran de persones de fora, que normalment busquen trobar millors condicions de vida que les que tenen en el seu país d'origen.

14. Com definiríeu “país de trànsit d'emigrants”? [1 punt]

El país que rep persones d'un altre lloc (i de manera provisional) freqüentment en condicions insegures, de clandestinitat o amb visats de turista que tenen l'objectiu d'arribar i establir-se en un altre país, de manera més o menys definitiva.

15. Les emigracions del segle XIX, de quin continent provenien? [0,5 punts]

D'Europa.

16. Segons el text, quins països actualment han començat a generar emigrants? [0,5 punts]

Ucraïna, Bolívia, Nepal.

17. Quins països estan augmentant l'emissió d'emigrants? [0,5 punts]

Xina, Índia i Vietnam.

18. Creieu que la frase “Però en l’actualitat i de manera freqüent podem afirmar que gairebé tots els països són alhora receptors, emissors i de trànsit” és aplicable a la situació actual de Catalunya? Argumenteu la vostra resposta. [3 punts]

Sí. Catalunya actualment envia emigrants molt qualificats a la resta del món; alhora, encara que en menys quantitat que fa uns anys, continua rebent immigrants pakistanesos, llatinoamericans o xinesos, per exemple, gent amb poca formació que ocupa llocs de treball molt precaris. D'altra banda, també és un país de trànsit, ja que molts immigrants s'hi estan un temps, de manera il·legal i, com aquí la situació laboral no és gens bona, acaben marxant a un altre lloc.

19. Aquesta fotografia va ser presa a la frontera de la ciutat de Melilla. Descriviu la imatge i comenteu el que us suggereix (sempre dins de la referència migratòria a la qual s'al·ludeix). [2 punts]

Fotografia: José Palazón. *eldiario.es* [en línia] (22 octubre 2014)

Resposta oberta.

1 punt: si descriu les dues realitats que mostra la fotografia.

1 punt: si fa referència a la realitat migratòria.

Activitat 1

Activitat 2

[25 punts]

1. Completeu aquest text sobre la transició democràtica a Espanya. [4,5 punts]

Franco va morir l'any **1975**, i el príncep **Joan Carles** de Borbó, nét d'Alfons XIII, va ser proclamat rei d'Espanya. En aquest moment es va iniciar un procés de transició cap a un règim **democràtic**, després de gairebé 40 anys de **dictadura**.

L'any 1976, el rei va nomenar cap del govern a Adolfo **Suárez**, que va aconseguir convocar unes **eleccions** generals lliures i democràtiques.

L'any 1977 es van celebrar les primeres eleccions democràtiques, en les quals va vèncer el partit **UCD** (*). Molts partits parlamentaris es van posar d'acord per redactar conjuntament una **constitució**, que va ser ratificada per la societat espanyola el 6 de desembre de 1978. Va significar la fi de les institucions polítiques de la dictadura.

(*) Escriviu les sigles.

2. Marqueu amb una creu (X) sis afirmacions que recull la Constitució espanyola de 1978. [3 punts]

Sobirania popular a través del sufragi universal.	X
Sobirania popular a través del sufragi censatari.	
Reconeixement de drets i llibertats individuals.	X
Tots els poders recauen en mans del sobirà.	
Establiment de la divisió de poders.	X
Proclamació de la monarquia parlamentària hereditària.	X
Proclamació de la república espanyola.	
Aconfessionalitat de l'Estat.	X
L'Estat espanyol es declara un Estat catòlic.	
Establiment de les comunitats autònomes.	X
El primogènit —sigui home o dona— és el successor a la corona.	
Es reconeix el dret a l'autodeterminació de les comunitats autònomes.	

3. Observeu les imatges següents de la transició espanyola i digueu a quin fet fan referència. [4 punts]

Mort del dictador Francisco Franco

Coronació del rei Joan Carles

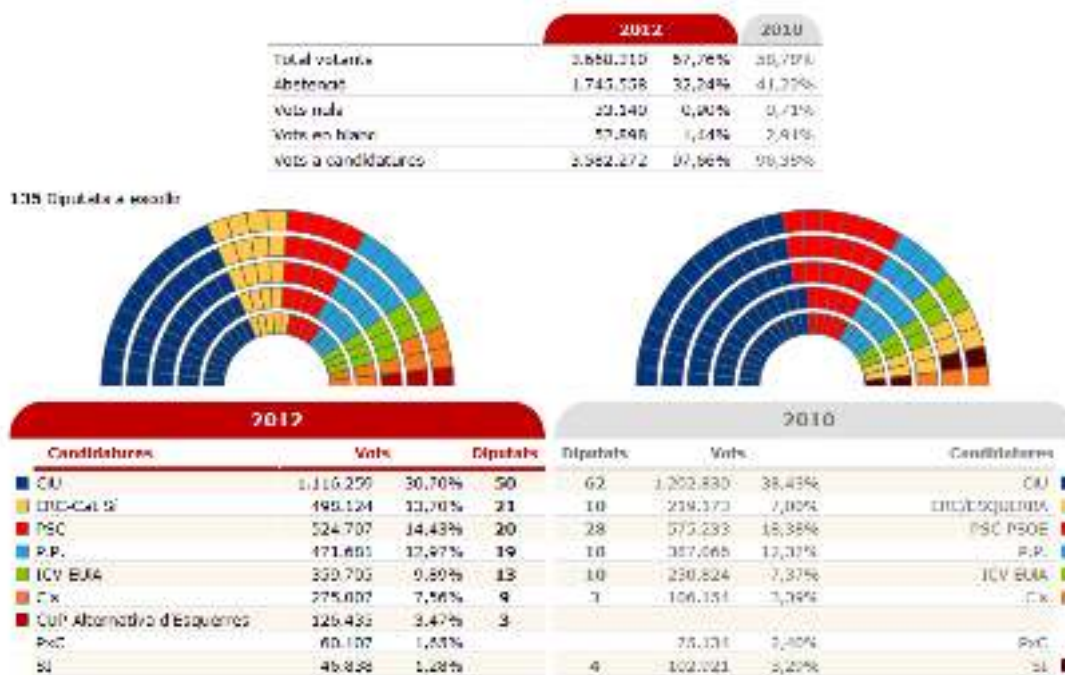

Intent de cop d'estat del general Tejero

Eleccions democràtiques

4. Mireu aquest gràfic sobre els resultats electorals de les eleccions al Parlament de Catalunya de 2012 i contesteu les preguntes que hi ha a continuació.

Imatge adaptada de Generalitat de Catalunya [en línia] (setembre 2012)
 <http://www.gencat.cat/governacio/resultats-parlament2012/09AU/DAU09999CM_L2.htm>

a) Quanta gent va anar a votar l'any 2012? Va haver-hi més votants que en les eleccions anteriors? [1 punt]

3.668.310 votants.

Sí.

b) Quin partit va guanyar les eleccions l'any 2012? El partit guanyador va obtenir la majoria absoluta? Per quants diputats de diferència? Va obtenir aquest partit millors o pitjors resultats que en les eleccions anteriors? Per quanta diferència? [2,5 punts]

CIU

No

Per 18

Pitjors

12 diputats menys; 86.571 vots menys o, aproximadament, el 8% menys.

c) Quants partits estaven representats en el Parlament de Catalunya l'any 2012? I l'any 2010? [1 punt]

7

7

d) Quin partit va guanyar més diputats del 2010 al 2012? Quants més? [1 punt]

ERC

11

e) Des del punt de vista purament de resultats, en quina legislatura el partit guanyador ho va tenir més fàcil per governar? Per què? [1,5 punts]

En el 2010, perquè tenia 62 diputats. En canvi, en el 2012 només en tenia 50.

f) Què vol dir tenir la majoria absoluta? Què implica? [1 punt]

Tenir més de la meitat dels diputats. Això implica no haver de pactar amb altres partits polítics i poder prendre decisions de manera unilateral.

g) Què es considera “vot en blanc”? [1 punt]

Consisteix a no ficar cap papereta dins del sobre, de manera que no es vota a cap partit dels que s'han presentat a les eleccions. És una manera de manifestar que no hi cap partit que et convenci.

h) Què es considera “vot nul”? [1 punt]

És un vot que no es pot comptabilitzar, perquè s'ha presentat en condicions deficients.

i) Què es considera “abstenció”? [1 punt]

És l'acte de no anar a votar.

5. Anomeneu cinc grups polítics representats actualment al Parlament de Catalunya. [2,5 punts]

Junts pel Sí

Ciudadans - Partido de la Ciudadanía

Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE)

Catalunya Sí que es Pot

Partit Popular (PPC)

Candidatura d'Unitat Popular (CUP)

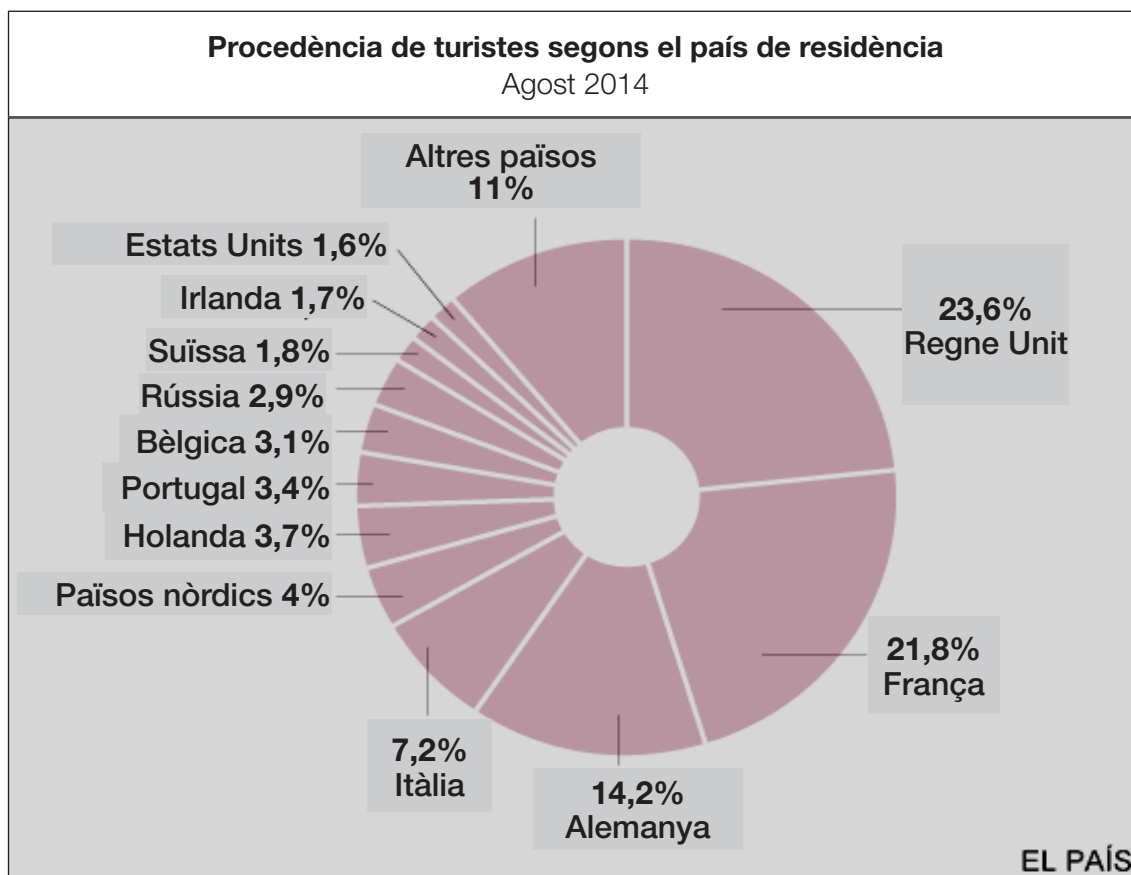

Activitat 3

[25 punts]

Observeu aquest gràfic i llegiu la informació. Després contesteu a les preguntes.

Espanya va rebre, entre gener i agost de 2014, la xifra rècord de 45,4 milions de turistes estrangers, la qual cosa suposa un creixement del 7,3% respecte al mateix període de 2013. L'increment del turisme s'ha convertit en el principal motor de la recuperació econòmica d'Espanya.

Imatge adaptada de *El País*, a partir de dades de l'ITE (Moviments turístics en fronteres-Frontur)

1. Quin tipus de gràfic és? [0,5 punts]

- Un diagrama de barres.
- Un diagrama sectorial.**
- Un gràfic de variables.

2. Quina informació ens dóna? [0,5 punts]

- Països d'on van sortir més turistes cap a Espanya l'agost de 2014 (en percentatge).**
- Països que van rebre més turistes espanyols l'agost de 2014 (en percentatge).
- Països d'on van sortir més turistes cap a Espanya l'agost de 2014 (en nombres absoluts).

3. Els tres països d'on van sortir més turistes són... [0,5 punts]

- de la Unió Europea.
- de fora de la Unió Europea.
- de l'antiga Unió Soviètica.

4. Els turistes provinents dels països nòrdics equivalen aproximadament a... [0,5 punts]

- uns dos milions.
- uns cinc milions.
- uns vuit milions.

5. Citeu almenys dos països que formen part dels "països nòrdics". [2 punts]

Dinamarca, Finlàndia, Islàndia, Noruega o Suècia.

6. Identifiqueu, en aquest mapa, sis dels països que apareixen en el gràfic anterior. [3 punts]

Imatge adaptada de *d-maps* [en línia] <http://d-maps.com/pays.php?num_pay=192&lang=es>

7. El turisme és, per tradició, un dels motors econòmics d'Espanya. A quin sector de producció pertany? [0,5 punts]

Terciari

8. Catalunya és una de les comunitats autònomes amb un nombre més gran de visitants. Sense comptar el turisme de sol i platja, descriu dos tipus de turisme que s'hi practiquin. [2 punts]

Turisme rural, de neu, gastronòmic, cultural, de salut, etc.

9. Viure en una zona turística comporta avantatges i inconvenients. Citeu-ne dos de cada. [2 punts]

Avantatges	Inconvenients
<p><i>Poden ser:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Genera llocs de treball. - Ajuda a augmentar l'economia de les zones que reben turistes. - Es dona a conèixer la gastronomia, la cultura i la riquesa natural de la zona. - Es creen infraestructures per acollir el turisme. - Reixen pobles que podrien estar abandonats. 	<p><i>Poden ser:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Estacionalitat. - Impacte mediambiental. - Contaminació acústica del sòl, de les aigües, de l'aire. - Perill per a la biodiversitat de la zona. - Increment dels preus dels productes. - Possible manca de cobertures bàsiques, d'energia, etc.

10. L'increment del turisme va lligat, entre d'altres causes, al desenvolupament dels transports i les línies *low cost*. Com definiríeu el terme *low cost*? [1 punt]

Empresa que ofereix serveis, com ara el transport aeri, a un preu baix.

11. Els transports moderns es van crear durant la segona revolució industrial. De quina data estem parlant, aproximadament? [0,5 punts]

Finals del segle XIX i principis del XX.

12. Quines fonts d'energia es van començar a utilitzar en aquesta segona revolució industrial? [1 punt]

Petroli i electricitat.

13. Indiqueu quina és l'energia que fa moure aquests transports. [4 punts]

Vent

Carbó

Petroli

Electricitat

Petroli

Carbó

Animal

Humana

Una de les conseqüències dels avenços en els transports i, en general, del progrés econòmic i tecnològic, és l'increment de les emissions de gasos nocius per al medi ambient.

A continuació, teniu un extracte del que es va tractar en la Cimera de l'ONU de 2014, on es va comptar amb la presència de 193 líders de tot el món.

La Cimera del Clima es reuneix per accelerar la presa de decisions que permetin reduir les emissions contaminants al món. El president d'Estats Units, Barak Obama, el rei d'Espanya, Felipe VI, la presidenta d'Argentina, Cristina Fernández i el president de Bolívia, Evo Morales, figuren entre els molts mandataris que prenen la paraula en aquesta trobada.

El president d'EUA, Barack Obama, va anunciar mesures per ajudar altres països a combatre el canvi climàtic i va considerar necessari adoptar un acord global "ambiciós" en el qual tots s'impliquin sense excepcions.

"Reconeixem el nostre paper a l'hora de crear aquest problema i acceptem la nostra responsabilitat per combatre-ho. Però solament podem tenir èxit si tots els països se'ns uneixen en aquest esforç. No pot haver-hi excepcions", va dir Obama en el discurs en la Cimera del Clima que es desenvolupa a la seu de l'ONU.

Obama es va reunir breument abans de la seva intervenció amb el viceprimer ministre de Xina, Zhang Gaoli, en una reunió no programada en la qual li va reiterar que les grans economies com les seves "tenen una responsabilitat especial de lideratge", segons va assegurar.

Tant Estats Units com la Unió Europea (UE) han anunciat plans per retallar dràsticament les seves emissions de gasos d'efecte hivernacle, però en aquest esquema global són claus les polítiques que implementi la Xina, el país que més carboni emet a l'atmosfera.

"Són les economies emergents les que tenen més probabilitats de produir més i més emissions de carboni en els propers anys", va advertir el mandatari nord-americà.

"El clima està canviant més ràpid que els nostres esforços per afrontar-ho", va subratllar Obama.

"Les alarmes segueixen sonant, els nostres ciutadans segueixen protestant, i no podem fingir que no els escoltem. Hem de respondre a la seva crida", va afegir en una aparent al·lusió a les massives manifestacions que van tenir lloc el diumenge i el dilluns a Nova York per exigir la presa de decisions sobre el canvi climàtic.

Text adaptat de *Ara.cat* [en línia] (23 setembre 2014)

14. Llegeix el text anterior i feu-ne un resum de quatre línies com a màxim. [2,5 punts]

S'ha celebrat la Cimera del Clima amb l'objectiu de reduir les emissions contaminants al món. Tots els països s'hi han d'implicar per arribar a acords globals, però especialment cal que s'hi involucri la Xina, ja que és el país que més contamina.

15. En el text es parla d'una organització mundial. Quina és? Què volen dir les seves sigles? [1 punt]

ONU (Organització de les Nacions Unides)

16. Per què la Xina té “una responsabilitat especial de lideratge”? [1 punt]

Perquè és l'economia emergent més important actualment i la que més contamina.

17. Davant aquesta cimera van haver-hi diverses protestes per denunciar no només els problemes mediambientals, sinó també d'altres problemes del sistema capitalista, de la banca, etc.

Aquí teniu una sèrie de personalitats que, en el seu moment, han destacat per lluitar contra les imposicions i injustícies al món. Relacioneu aquestes personalitats amb el paper pel qual van destacar. [2,5 punts]

A	Martin Luther King
B	Malala Yousafzai
C	Vicente Ferrer
D	Nelson Mandela
E	Mahatma Ghandi

C	Va defensar els més desfavorits de l'Índia.
E	Va fer fora de l'Índia, pacíficament, l'imperi britànic.
A	Va lluitar en contra de la segregació racial als EUA.
B	Defensa el dret de les nenes a l'educació.
D	Va lluitar contra l'apartheid.

Activitat 4

[25 punts]

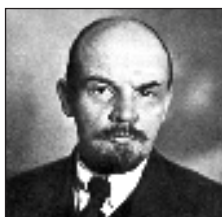
Llegiu aquest text i a continuació feu les activitats proposades.

L'economista britànic J. M. Keynes va pronosticar, quan l'any 1918 es va signar el tractat de Versalles, que una Alemanya empobrida enmig del sofriment de tota Europa Central desfermaria una guerra salvatge de venjança. I així va succeir. El 1933 el nazisme liderat per Adolf Hitler va pujar al poder a Alemanya; uns anys abans ho havia fet el feixisme de Mussolini; a Espanya, el general Franco va donar un cop d'estat que va desembocar en una guerra civil.

A Rússia, després de la revolució de 1917, es va instaurar el règim comunista, liderat per Lenin, i es va crear la Unió Soviètica. A la seva mort, el 1924, Stalin el va succeir en el poder.

Mentrestant, països com ara Gran Bretanya i França gaudien d'unes fermes democràcies parlamentàries, al mateix temps que mantenien i augmentaven els seus imperis colonials a Àfrica i Àsia.

1. Identifiqueu en les imatges següents quatre dels personatges citats en el text.
[2 punts]

Lenin

Franco

Mussolini

Stalin

2. Marqueu amb una creu (X) els tres esdeveniments que no tenen una relació directa amb el que ens explica el text. [3 punts]

Revolució Francesa	X
Primera Guerra Mundial	
Revolució Russa	
Guerra Civil espanyola	
Segona Guerra Mundial	
Guerra Freda	X
Descolonització	X

3. Per què Keynes va pronosticar que “una Alemanya empobrida enmig del sofriment de tota Europa Central desfermaria una guerra salvatge de venjança”?

Digueu a quina altra guerra es refereix i argumenteu la vostra resposta. [4 punts]

Alemanya estava en el bàndol dels perdedors en la Primera Guerra Mundial. A més de les pèrdues materials i humanes que va patir durant la guerra, va ser declarada com a única culpable d'aquesta. Amb el Tractat de Versalles, Alemanya va perdre molts dels seus territoris i fou obligada a pagar indemnitzacions molt elevades a les potències vencedores. Això creà un sentiment d'humiliació i de revenja dels alemanys envers els aliats i aquesta va ser una de les causes que donaren lloc a la Segona Guerra Mundial.

4. En el text també es diu que algunes nacions europees van colonitzar territoris a Àfrica i Àsia. D'entre les causes d'aquesta invasió colonial, els historiadors destaquen, principalment, les econòmiques, polítiques, ideològiques i demogràfiques. Concreteu, almenys, dues d'aquestes causes. [4 punts]

Resposta més o menys oberta:

Econòmiques:

- **Necessitat de la indústria europea d'obtenir matèries primeres a baix preu.**
- **Obrir nous mercats.**
- **Exportar capitals.**

Polítiques:

- **L'afany d'ocupar i dominar molts territoris, que va donar lloc a un nacionalisme agressiu.**

Ideològiques:

- **Deure civilitzador dels europeus que creien que Àfrica era un continent “salvatge”.**

Demogràfiques:

- **La població europea es va doblar a partir de la segona meitat de segle XIX. Això va comportar la necessitat d'ocupar noves terres.**

5. Relacioneu els territoris ocupats amb la seva metròpoli, com en l'exemple. [4 punts]

Número	Colònia
1	Egipte
2	Congo
3	Indonèsia
4	Kènia
5	Algèria
6	Índia
7	Sud-àfrica
8	Angola
9	Indoxina (Vietnam)
10	Marroc

Número	Metròpoli
3	Holanda
1, 4, 6, 7	Gran Bretanya
2	Bèlgica
8	Portugal
5, 9, 10	França

6. Relacioneu les lletres que surten en el mapa amb els països de les taules següents. [4 punts]

Imatge adaptada de *d-maps* [en línia] <http://d-maps.com/pays.php?num_pay=192&lang=es>

Lletra	País
d	Egipte
c	Congo
h	Indonèsia
a	Algèria

Lletra	País
b	Índia
g	Sud-àfrica
e	Angola
f	Vietnam

7. Per als països colonitzats, la invasió europea va comportar una sèrie de canvis. Citeu almenys quatre conseqüències que es derivin de tot aquest procés de conquesta. [4 punts]

Possibles respostes:

- **Canvis en el sistema agrícola tradicional.**
- **Dependència econòmica.**
- **Creació d'estats artificials.**
- **Construcció d'infraestructures en les colònies.**
- **Desenvolupament tecnològic.**
- **Implantació de formes de producció capitalistes.**
- **Avenços sanitaris.**
- **Aculturació.**
- **Creixement demogràfic.**
- **Pèrdua de l'estructura artesanal tradicional.**
- **Altres.**

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts